TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 13588
Tarih : 20.08.2025

32942

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Türkiye'de yoksulluk ve sosyal güvencesizlik nedeniyle pek çok aile çocuklarını geçici süreyle devlet korumasına bırakmak zorunda kalmaktadır. Ancak bu süreçte ailelerin bilgiye erişim, çocuğuyla bağını sürdürme ve geri alma hakkı çoğu kez ciddi şekilde engellenmektedir. Diyarbakır'da yaşayan Deniz adlı bir anne, maddi imkânsızlıklar sebebiyle 19 Nisan 2024'te oğlunu Adana'daki bir çocuk esirgeme kurumuna teslim etmiş, başlangıçta evlatlık verilmesine razı olsa da daha sonra dilekçe vererek çocuğunu geri almak istemiştir. Ancak anneye göre, Diyarbakır Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü tarafından dilekçesine hiçbir geri dönüş yapılmamış, telefonla bilgi almak istediğinde ise hakaret ve tehditlere maruz kalmıştır. Yaklaşık 1 yıl 3 aydır oğluna ulaşamayan anne, çocuğunun nerede olduğunu kendi çabalarıyla öğrenmiş; buna rağmen kurumdan herhangi bir destek veya resmi açıklama alamamıştır.

Bu olay, yalnızca bir annenin yaşadığı kişisel mağduriyet değil; aynı zamanda sosyal hizmet kurumlarının şeffaflığı, aile birliğinin korunması ve çocukların üstün yararı ilkesi açısından da ciddi bir soruna işaret etmektedir. Özellikle de "çocuğun üstün yararı" kavramının devletin keyfiyetine bırakılması, ailelerin iradesinin yok sayılması ve hukuki güvencelerin işletilmemesi kabul edilemez bir durumdur.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 41. maddesi, devletin "aileyi korumak ve çocukların yüksek yararını gözetmek"le yükümlü olduğunu açıkça belirtmektedir. Ayrıca Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 9. maddesi, çocukların ebeveynlerinden ayrılmasının ancak çocuğun üstün yararı gerektirdiği durumlarda söz konusu olabileceğini, ebeveynlerin çocuklarının nerede bulunduğuna dair bilgi alma hakkının engellenemeyeceğini vurgulamaktadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesi de aile hayatına saygı hakkını güvence altına almaktadır. Dolayısıyla devlet kurumlarının, çocuğunu geri almak isteyen ebeveynlerin başvurularına zamanında ve şeffaf biçimde yanıt vermesi, keyfi uygulamalardan kaçınması, çocukların evlatlık verilmesi süreçlerinde ebeveynin iradesini ve aile birliğini gözetmesi hem anayasal hem de uluslararası bir yükümlülüktür.

32942

Bu bağlamda;

1. Türkiye genelinde hâlen cezaevi dışı çocuk esirgeme kurumlarında aileleri tarafından geri alınma başvurusu yapılmış kaç çocuk bulunmaktadır?
2. Bu çocuklardan kaçının ailesine iadesi gerçekleşmiştir, kaçının başvurusu hâlen sonuçsuz bırakılmıştır?
3. Diyarbakır'da söz konusu annenin dilekçesine bugüne kadar neden yanıt verilmemiştir? Kurum personeli tarafından dilekçe sahibine hakaret ve tehdit iddiaları hakkında herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır?
4. Çocuğunu geri almak isteyen aileler için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından öngörülen prosedür nedir? Bu prosedürün uygulanmasına ilişkin denetimler hangi sıklıkla yapılmaktadır?
5. Çocuğun evlatlık verilmesi sürecinde anne veya babanın geri alma yönündeki iradesi hangi hukuki gerekçelerle göz ardı edilebilmektedir?
6. Maddi yoksunluk nedeniyle çocuğunu devlet korumasına bırakmak zorunda kalan ailelerin desteklenmesi için Bakanlık tarafından yürütülen sosyal yardım ve destek programları nelerdir? Bu desteklerden yararlanan aile sayısı kaçtır?